

על מנהיגים ועל חלכים

בספר שמות פרק ג, פסוק א, כתוב:

"ומשה היה רועה את צאן יתרו... וינהג את הצאן אחר המדבר..."

אגדות חז"ל מתייחסות
לדמויות בתנ"ך, מספרות
עליהן ומוסיפות ידע.

רועה מוליך את
העדר;
בהשאלה (דמוי) –
מנהיג עם.

באגדה –
עם ישראל
מדמה לצאן,
ומשה הרועה –
למנהיג.

משה הרועה / אגדת חז"ל

◆ קראו את הספור.

משה היה רועה את צאן יתרו.

הביט הקדוש ברוך הוא מן השמים אל משה ובחן אותו בצאן.

היה משה נוהג בצאן באהבה וברחמים.

פעם אחת ברח ממנו גדי.

רץ משה אחר הגדי לחפש אותו.

אמר משה: "אוי לי, שמא יטרף הגדי, שמא יפל מן הצוק."

מצא הגדי ברכה של מים ועמד לשותות.

הגיע אליו משה ועמד על ידו.

כשגמר הגדי לשותות, הרים אותו משה בזרועותיו.

חבק משה את הגדי ואמר: "צמא היית, גדי שלי,

ואני לא ידעתי.

עיף אותה, גדי שלי, בוא וארכיב אותך על כתפי.

הרכיב משה את הגדי על כתפו והחזיר אותו אל אמו.

הַבֵּיט הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִן הַשָּׁמַיִם
אֶל מֹשֶׁה הַרוֹעֶה בְּאַהֲבָה וְאָמַר:
"בְּחִנְתִּי אוֹתְךָ בַּצֹּאן, מֹשֶׁה בְּנִי.
יֵשׁ לְךָ רַחֲמִים לְנֶהֱג צֹאנוֹ שֶׁל יִתְרוֹ –
אֶתְּה תִרְעָה אֶת צֹאנִי, יִשְׂרָאֵל."

מתוך "אגדות חז"ל בלבוש קל" עבוד: רבקה אליצור

"הַבֵּיט הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִן הַשָּׁמַיִם אֶל מֹשֶׁה וּבָחַן אוֹתוֹ בַּצֹּאן."

1. עַל מָה נִבְחַן מֹשֶׁה? _____
2. כִּיצַד בָּחַן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מֹשֶׁה? _____

"הָיָה מֹשֶׁה נוֹהֵג בַּצֹּאן בְּאַהֲבָה וּבְרַחֲמִים."

2. סִפְרוּ בְּמַחֲבֶרֶת עֵבְרִית אֶת סִפּוּר מְצִיאת הַגְּדִי בַּמַּלְיָם שְׁלָכֶם.
סִפְרוּ גַם כִּיצַד טִפַּל מֹשֶׁה בַּגְּדִי.
3. מָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה? _____
4. בְּמַחֲסֵן רְשִׁימַת תְּכוּנוֹת. בַּחֲרוּ אֶת הַתְּכוּנוֹת שֵׁישׁ לְ"מֹשֶׁה הַרוֹעֶה".

_____, _____
_____, _____

טוב לב, דאגן, מתבלט, צנוע, שקט, גאותן, חביב, רחמן,
מתחשב, נדיב, ידען, מצליחן

לפניכם פסוקים מתוך התנ"ך המספרים על משה רבנו.

1. קראו את הפסוקים.

2. כתבו ליד כל פסוק איזו תכונה אפשר ללמד ממנו על משה המנהיג.

העזרו ברשימת התכונות שבמחסן.

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על-פני האדמה."

(במדבר פרק יב, פסוק ג)

התכונה: _____

"...וירא איש מצרי מכה איש-עברי מאחיו... ויך את-המצרי ויטמנהו בחול."

(שמות פרק ב, פסוקים יא-יב) - משה רבנו ראה שאיש מצרי מכה איש עברי

ועומד להרגו, ולכן הרג את המצרי.

התכונה: _____

"ולכהן מדין שבע בנות, ותבאנה ותדלנה ותמלאנה את-הרהטים להשקות צאן

אביהן. ויבאו הרעים ויגרשום, ויקם משה ויושען וישק את-צאנם."

(שמות פרק ב, פסוקים טז-יז)

משה רבנו, הגן על הבנות מפני הרועים והשקה את הצאן שלהן.

התכונה: _____

מחסן תכונות: צנוע, אמיץ, עוזר לחלש, טוב לב, רחמן, נדיב, מתחשב

3. לפניכם בטויים בלשון האגדה. כתבו אותם בלשון ימינו (העזרו במחסן הבטויים שלמטה).

בשפת הדבור
בלשון ימינו

בשפת הכתוב
הבטוי בלשון האגדה

■ היה משה נוהג בצאן

■ שמא יפל הגדי

■ בחנתי אותך בצאן

■ שמא יטרף הגדי

מחסן בטויים

■ העמדתי אותך במבחן ■ משה היה רועה צאן ■ אולי יפל הגדי
■ אולי יטרף הגדי

אז אם כתוב "במדבר פרק יב, פסוק ג" – הכוונה שהפסוק לקוח מתוך ספר במדבר, פרק יב, פסוק ג.

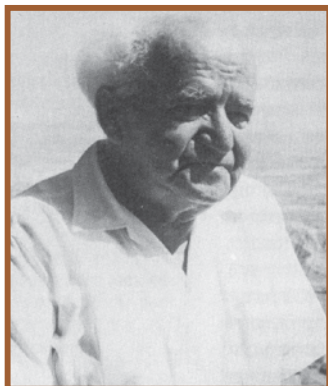

בכל פעם שמצטטים מהתנ"ך כותבים את המקור: תחלה יופיע שם הספר, אחר כך הפרק ולבסוף הפסוק.

מנהיגים

1. כתבו את שמות המנהיגים שבתמונות.

מחסן שמות

דוד בן גוריון יצחק נבון מנחם בגין יצחק רבין שמעון פרס גולדה מאיר
הרב קוק ראובן (רובי) ריבלין הרבי מלובביץ

2. בַּחֲרוּ מִנְהִיג או מִנְהִיגָה וְסַפְּרוּ מָה יָדוּעַ לָכֶם עָלָיו/עָלֶיהָ.

3. כְּתֹבוּ שִׁמוֹת שֶׁל מִנְהִיגִים נֹסְפִים מֵהָאָרֶץ וּמֵהָעוֹלָם.

4. מִי־הוּא רֹאשׁ מְמַשְׁלֵתֵנוּ כִּיּוֹם? _____

5. מִי־הוּא נָשִׂיא הַמְּדִינָה כִּיּוֹם? _____

6. כְּתֹבוּ שִׁמוֹת שֶׁל מִנְהִיגִים מְסַבִּיבְתֶּכֶם הַקְּרוֹבָה:

א. מְנַהֵלַת / מְנַהֵל בֵּית הַסֵּפֶר _____

ב. רֹאשׁ הָעִיר / רֹאשׁ הַמוֹעֵצָה _____

7. אֵילֹו תְּכוֹנוֹת יֵשׁ לַמִּנְהִיגִים שְׁאַתֶּם מַכִּירִים?

8. בַּמָּלָה מִנְהִיג מְסַתֵּתֶרֶת הַמָּלָה נֶהְגָּה. מָה הַקֶּשֶׁר בֵּין מִנְהִיג וּבֵין נֶהְגָּה?

לפני שנקרא את המשל "העצים שבקשו להמליך עליהם מלך" מאת דבורה עמר,
נכיר את העצים הזית והתאנה.

הזית

קראו את טקסט המידע.

- 1 עץ הזית שיך למשפחת הזיתיים, גדל בהרים - בארצות הים התיכון -
- 2 ופורח בחדשים ניסן-איר. פרחיו קטנים ולבנים.
- 3 עץ הזית מגיע לגבה של שנים עד חמשה מטרים, נופו רחב בדרך כלל
- 4 וגזעו עבה ומפתל. במרוצת השנים הגזע נעשה חלול. עלי הזית קטנים
- 5 ומארכים, צדם העליון ירק מבריק וצדם התחתון כסוף.
- 6 את הפרות קוטפים בחורף.
- 7 הקטיף נקרא מסיק. בעבר נהגו
- 8 לקטף את הפרי באמצעות חבטה
- 9 במקל בענפי העץ. כיום מוסקים
- 10 את הזיתים באמצעות מכונות,
- 11 המנערות את הפרי מהעץ.
- 12 פרי הזית משמש למאכל רק
- 13 לאחר כבישה במלח ובשמן.
- 14 הזית משמש גם להפקת שמן.
- 15 עץ הזית משמש ליצור רהוט וחרצי
- 16 נוי ואף להסקה.
- 17 קימים סוגים שונים של זיתים: סורי, נבאלי ואסקל. הזית הסורי נפוץ
- 18 בעקר בגליל וטעמו חריף מעט ומריר. הנבאלי נפוץ בעקר ביהודה
- 19 ובשומרון, פריו עגל, טעמו עדין והוא ממלץ להפקת שמן. גם מזן

- 20 האִסְקָל אֶפְשָׁר לְהַפִּיק שֶׁמֶן אִיכוֹתֵי בְּיוֹתֵר שֶׁטַעֲמוֹ חָרִיף וְקָצֵת מָרִיר.
- 21 עַץ הַזֵּית עָשׂוּי לְהִתְקִים בְּמִשְׁךְ דּוֹרוֹת, וְאֶפְלוּ לְמַעֲלָה
- 22 מֵאֶלֶף שָׁנָה. בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל יֵשׁ כֶּמֶה עֲשׂוֹרוֹת עֲצֵי זֵית
- 23 עֲתִיקִים מְאֹד וְכֻלָּם עֲדִין מְנִיבִים פְּרִי.
- 24 הַזֵּית הוּא אֶחָד מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים
- 25 שְׂאֲרָץ-יִשְׂרָאֵל הַשְׁתַּבַּחָה בָּהֶם.
- 26 בַּתּוֹרָה מְסַפֵּר עַל הַיּוֹנָה שֶׁחֲזָרָה לְתֵבֶת נֹחַ
- 27 וּבְפִיהָ עָלָה זֵית - בְּשׂוֹרָה עַל סוּף הַמָּבוּל.
- 28 עָלָה הַזֵּית הָפֶךְ לְסִמֵּל הַשָּׁלוֹם, וְעַנְפֵי זֵית מוֹפִיעִים בְּסִמְלָה שֶׁל מְדִינַת יִשְׂרָאֵל.

על פי ויקיפדיה ואנציקלופדיה יבנה לנער

כְּתֹבוּ אֶת מְסַפְּרֵי הַשׂוֹרָה אוֹ הַשׂוֹרוֹת שְׁנוֹתָנוֹת אֶת הַמִּידָע הַדְּרוּשׁ. לְדַגְמָה:

1. לְאִיזוֹ מִשְׁפָּחָה שִׁיךְ עֵץ הַזֵּית?
- הַתְּשׁוּבָה כְּתוּבָה בְּשׂוֹרָה _____ 1 .
2. מִתִּי פוֹרֵחַ עֵץ הַזֵּית?
- הַתְּשׁוּבָה כְּתוּבָה בְּשׂוֹרָה _____ .
3. כִּיצַד נִרְאִים הָעָלִים שֶׁל עֵץ הַזֵּית?
- הַתְּשׁוּבָה כְּתוּבָה בְּשׂוֹרוֹת _____ .
4. כֶּמֶה זְמַן חַי עֵץ זֵית?
- הַתְּשׁוּבָה כְּתוּבָה בְּשׂוֹרוֹת _____ .

1. כְּתוּב בַּטָּקְסֵט: "צֵדֵם הַתַּחֲתוֹן שֶׁל עָלֵי הַזֵּית כָּסוּף."

פְּרוּשׁ הַמָּלָה כָּסוּף הוּא:

☐ מְבָרִיק

☐ בֹּצֵעַ כָּסָף

☐ דּוֹמָה לְקֵני סוּף

2. מתחו קו בין המלה לאיור המתאים.

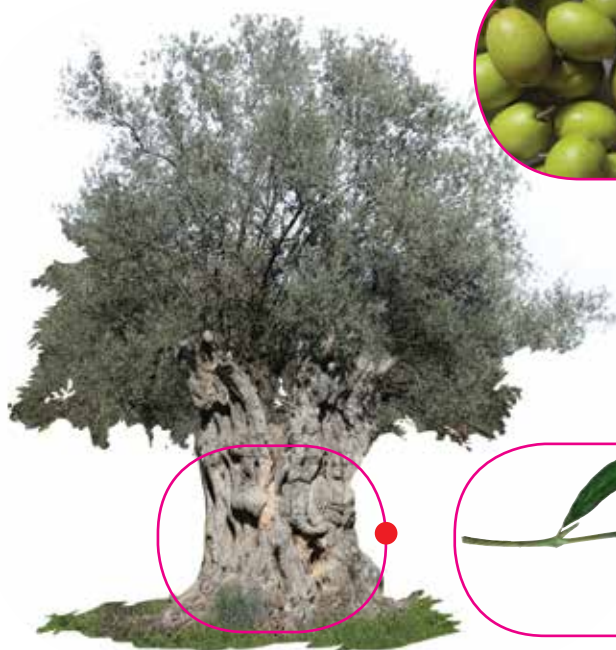

● גזע

● ענף

● פרי

● עלים

3. השלימו.

קטיוף זיתים נקרא בעבר היו

וכיום

4. כתבו שני שמושים לעץ הזית.

.....

5. השלימו את הטבלה על פי הטקסט.

סוג הזית	מה ידוע עליו?
סורי	
נבאלי בלאדי	
אסקל	

(באגפא עכ"ל)

מספרים
וכותבים

6. מדוע הפך עץ של זית לסמל של שלום?

הַתְּאֵנָה

קראו את טקסט המידע.

- 1 הַתְּאֵנָה היא עץ נשיר ממשפחת התותיים. העץ גדל בר ליד מעינות,
- 2 לאורך בקעת הירדן ובקעת ים המלח.
- 3 לתאנה נוף רחב, גובהה בינוני – 1-3 מטרים. בחדשי הקיץ היא מעניקה
- 4 צל רב, ובחדשי החורף עומדת בשלכת.
- 5 לתאנה עלים גדולים, רחבים, וצורתם ככף יד. בצדם התחתון הם מכסים
- 6 שערות, ומן העלים יוצא נוזל חלבי ודביק העלול לגרם לגרוי בעור.
- 7 פרחי התאנה צומחים בתפרחת הנקראת פגה, והם קטנים וחסרי צבע,
- 8 ריח וצוף. צרעות קטנות חודרות לתוך הפגה כדי להטיל בה את ביציהן
- 9 ועוזרות להתפתחותם של הפרות.
- 10 פרות התאנה מתוקים מאוד והם נאכלים טריים או מיבשים. תאנה
- 11 מיבשת נקראת גם גרוגרת. הם מכילים סיבים תזונתיים בכמות גדולה,
- 12 ויטמינים ומינרלים חשובים. קטיף התאנים נקרא אריה, ויש לו עוד
- 13 שם: קיץ. מכאן שמה של עונת הקיץ שבסופה מבשילות התאנים.
- 14 התאנה נזכרת בתנ"ך פעמים רבות, (לדגמה: אדם וחוה תפרו לעצמם
- 15 חגורות מעלי תאנה) והיא אחד משבעת המינים שהתברכה בהם ארץ-
- 16 ישראל.

תפרחת

על פי ויקיפדיה ואנציקלופדיה
יבנה לנער

1. סַמְנוּ בְּטֶקֶסֶט הַמִּידַע אֶת הַתְּשׁוּבוֹת עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַבָּאוֹת (כָּל תְּשׁוּבָה בְּצֶבַע שׁוֹנֶה).

לְדֹגְמָה: הִיכֵן אֶפְשָׁר לְמַצֹּא עֲצֵי תֵּאנָה? הַתְּשׁוּבָה צְבוּעָה בְּטֶקֶסֶט בְּצֶבַע **צהב**.

א. כִּיצַד נִרְאִים עָלֵי הַתֵּאנָה?

ב. אֵילוֹ תְּכוּנוֹת יֵשׁ לִפְרוֹת הַתֵּאנָה?

ג. כִּיצַד נִרְאָה עֵץ הַתֵּאנָה?

2. א. מָה כָּתוּב בְּטֶקֶסֶט בַּמָּקוֹם "בְּחֻדְשֵׁי הַקִּיץ הִיא נוֹתֶנֶת צֵל רַב"?

כָּתְבוּ: "בְּחֻדְשֵׁי הַקִּיץ הִיא _____ צֵל רַב."

ב. מָה כָּתוּב בְּטֶקֶסֶט בַּמָּקוֹם "צָרְעוֹת קִטְנוֹת נִכְנָסוֹת לְתוֹךְ הַפֶּגֶה"?

כָּתְבוּ: "צָרְעוֹת קִטְנוֹת _____ לְתוֹךְ הַפֶּגֶה."

3. מִתַּחוּ קוֹ מִשֵּׁם הַפְּרִי לַשְּׁמָה שֶׁל פְּעֻלַּת הַקְּטִיף.

זֵיתִים תְּמָרִים עֲנָבִים תְּאֵנִים

גֻּדְדִּים מוֹסְקִים בּוֹצְרִים אוֹרִים

4. סַמְנוּ: הֲאֵם יֵשׁ בְּטֶקֶסֶט תְּשׁוּבָה עַל הַשְּׁאֵלָה אוֹ אֵין? אִם יֵשׁ תְּשׁוּבָה, עֲנוּ עָלֶיהָ.

מִדּוּעַ עֹנֶת הַקִּיץ נִקְרָאת כֵּךְ? יֵשׁ / אֵין

כִּיצַד קוֹרְאִים לַתֵּאנָה מִיבִשֶּׁת? יֵשׁ / אֵין

מָה מְבָרְכִים עַל תֵּאנָה? יֵשׁ / אֵין

פעמים רבות המשתתפים במשל
הם בעלי חיים או צמחים המיצגים
תכונות של בני אדם.

המשל הוא ספור דמיוני קצר
הבא לחנך וללמד לקח או
מוסר השכל.

העצים שבקשו להמליך עליהם מלך / דבורה עמר

קראו את המשל.

יום אחד אמרו העצים זה לזה: לבני האדם
יש מלך וכתר לראשו; לחיות יש מלך –
הלא הוא האריה; לעופות יש מלך – הלא
הוא הנשר. רק לנו אין מלך.

בקשו אף העצים להמליך עליהם מלך. הלכו
והפשו עץ, שיהיו לו ענפים יפים ועלים
ירקים, פרחים נאים ופרי טעים למאכל.
עץ שיהיה ראוי להיות מלך.

באו העצים אל הזית, והנה הוא בעל גזע
חזק, ענפים ירקים ופרות נאים.

אמרו לו: "זית, זית, בוא אִתָּה ומלך עלינו!"
השיב להם הזית ואמר: "לא אהיה לכם למלך!
הרי מזיתי מכינים האנשים שמן משבח וזה.
האפסיק לתת שמן ודשן, אשר בו יכבדו אלהים
ואנשים והלכתי לנוע על העצים?"
ראו העצים כי אין הזית רוצה להיות מלך והלכו

אל התאנה. הביטו בה והנה היא מוריקה כלה, בין עליה מבשילים פרות טעימים ומתוקים; גזעה עבה ושרשיה עמקים. אין מתאימה ממנה להיות מלכת העצים!

פנו העצים אל התאנה ואמרו לה: "תאנה, תאנה, לכי את מלכי עלינו!" השיבה להם התאנה: "לא אהיה לכם למלכה! הרי פרותי מתוקים ומהנים את הכל. החדלתי לתת פרות טובים והלכתי לנוע על העצים?"

ראו העצים כי גם התאנה אינה רוצה למלך והלכו אל הגפן. הביטו בה והנה היא מוריקה כלה ובין עליה מציצים

אשכולות ענבים עסיסיים ומרוים. אכן, אין מתאימה ממנה להיות מלכת העצים!

פנו העצים אל הגפן ואמרו לה:

"גפן גפנו, לכי את מלכי עלינו."

השיבה להם הגפן: "לא אהיה לכם למלכה! הרי מענבי מכינים יין אשר ישמח לבב

אנוש. האפסיק לתת תירוש המשמח אלהים ואנשים והלכתי לנוע על העצים?"

ראו העצים כי גם הגפן אינה רוצה למלך עליהם והלכו הלאה, למצא אילן מתאים,

אשר יסכים להיות מלך העצים.

הלכו והלכו, אך שום עץ בעל ענפים ירקים, עלים רעננים, גזע חזק, שרשים עמקים

ופרות טעימים לא אבה להיות מלך העצים.

הלכו העצים והלכו, עד אשר הגיעו אל האטד.

לא היה זה עץ ממש אלא שיח שעליו מועטים וקוציו מרבים. פרות מתוקים לא היו לו, וגם לא שמן. גם צל רב לא נתן. אבל אולי – קוו העצים – אולי יסכים הוא למלך עליהם.

פנו העצים אל האטד ואמרו לו:

”אטד, אטד, לך אתה ומלך עלינו!”

לא סרב האטד, אלא קרא בקול גדול ומצוה, כאלו היה כבר מלך העצים:

”אם באמת אתם רוצים להמליך אותי עליכם, בואו מיד וחסו בצל ענפיו!”

הביטו העצים, והנה ענפיו של האטד דקים ועליו מועטים, ואיך יגן עליהם מפני השמש? עודם תמהים, והנה קרא האטד שוב בקול מצוה:

”עשו מיד את אשר צויתי עליכם! ואם לא – תצא אש מן האטד ותאכל את כל העצים, מן הדקל ועד ארזי הלבנון הרמים!”

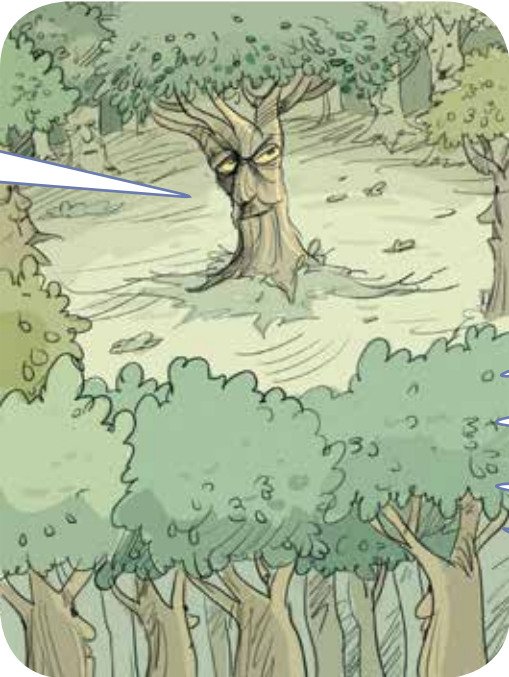
שמעו העצים את דבריו והלכו להם ממנו.

ואולי זו הסבה מדוע אין מלך לעצים עד היום הזה.

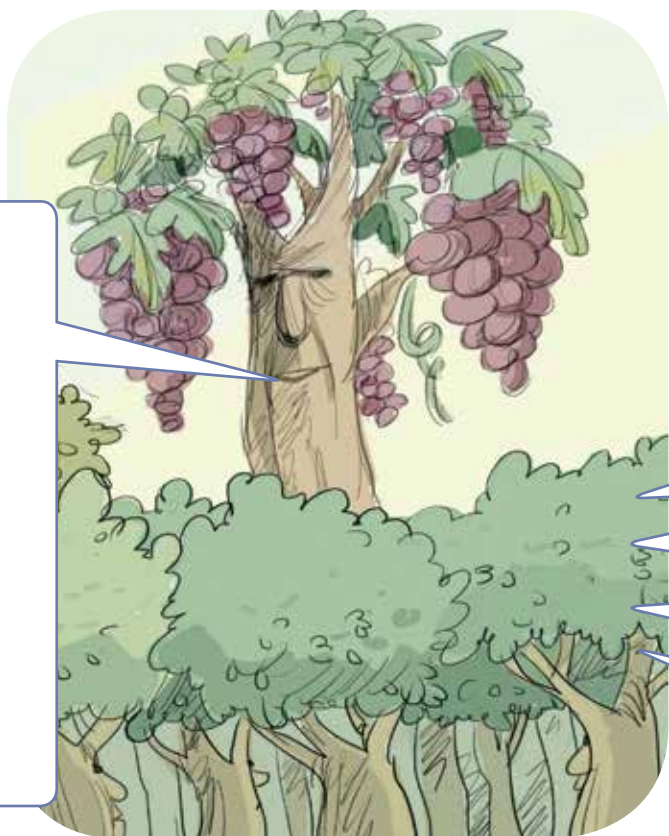

1. מצאו במשל את המשפטים המתאימים לתמונות וכתבו אותם.

2. כתבו בבועות הדבור מה אומרים המשתתפים.

ארגון לפי סבה ותוצאה

1. ענו על שאלות הסבה והתוצאה.
2. מתחו חצים בין המשפטים המתאימים.

מהי התוצאה?

מהי הסבה?

שאלה לדגמה:

■ לאיזה עץ פנו העצים תחלה?

א. מה רצו העצים?

העצים פנו אל הפית.

העצים רצו להמליך עליהם מלך.

■ מה עשו העצים?

ב. מה ענה להם העץ?

העצים פנו ל_____

■ מה עשו העצים?

ג. מה ענה להם העץ?

■ מה עשו העצים?

ד. מה ענה להם העץ?

הָאָטָד

כִּיצַד הִגִּיבוּ הָעֲצִים?

מָה אָמַר הָאָטָד לָעֲצִים?

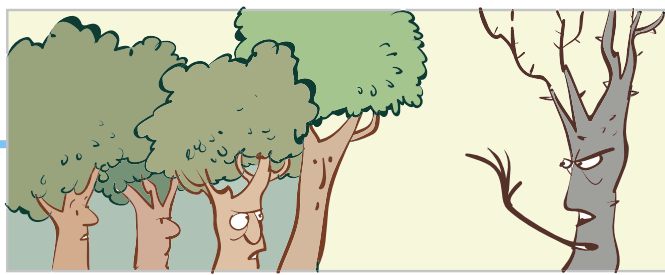
1. הַשְּׁלִימוּ אֶת תַּאזוּר הָאָטָד כְּפִי שְׁמוּפִיעַ בַּמָּשָׁל. הֶעֱזְרוּ בַּמַּחֲסָן הַמְּלִים.
הָעָלִים שָׁלוֹ _____, הַקּוֹצִים שָׁלוֹ _____, אֵין לוֹ פְּרוֹת
וְגַם לֹא _____ וְהוּא אֵינוֹ נוֹתֵן _____.

מַחֲסָן: מוֹעָטִים, מְרַבִּים, צֵל רַב, שָׁמֶן

2. קְרְאוּ שׁוּב אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הָאָטָד לָעֲצִים. אֵילוֹ תְּכוּנוֹת שֶׁל אֲנָשִׁים יֵשׁ לָאָטָד?
הַקִּיפּוֹ שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת נְכוֹנוֹת.

א. צָנוּעַ ב. אֲכֻזָּרִי ג. רַחֲמָן ד. שִׁחְצָן

3. כָּתְבוּ בַּמַּחֲבֶרֶת עֵבְרִית: מִדּוּעַ הָלְכוּ הָעֲצִים מֵהָאָטָד וְלֹא הִמְלִיכוּ אוֹתוֹ
עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ?

חֲשֵׁל יוֹתָם

הַמֶּשֶׁל "הָעֵצִים שֶׁבִקְשׁוּ לְהַמְלִיךְ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ" שֶׁכָּתְבָה דְּבוֹרָה עֹמֶר מִבְּסָס עַל מֶשֶׁל יוֹתָם, הַמוֹפִיעַ בַּתנ"ךְ, בְּסֵפֶר שׁוֹפְטִים.
אָחִיו שֶׁל יוֹתָם הָיָה אַבִּימֶלֶךְ, מֶלֶךְ שָׁכֶם.
יוֹתָם חָשַׁב שְׂאֲבִימֶלֶךְ אֵינוֹ מֵתָאִים לִהְיוֹת מֶלֶךְ, וְלָכֵן אָסַף אֶת אַנְשֵׁי שָׁכֶם וְסִפֵּר לָהֶם אֶת הַמֶּשֶׁל שֶׁקָּרָאתָם.
יוֹתָם הִתְכַּוֵּן לומר לְאַנְשֵׁי שָׁכֶם:
גַּם אַתֶּם, כְּמוֹ הָעֵצִים, חַפְשִׁיתֶם לָכֶם מֶלֶךְ רָאוּי וְטוֹב, הַדּוֹמָה לַעֲצֵי הַזֵּית, הַתְּאֵנָה וְהַגָּפֶן. חָבַל שֶׁמִּצָּאתֶם לְבִסּוֹף אֶת אַבִּימֶלֶךְ, הַדּוֹמָה לַאֲטָד.
לְאַבִּימֶלֶךְ, כְּמוֹ לַאֲטָד, יֵשׁ תְּכוּנוֹת שְׁלִילִיּוֹת, וְלָכֵן אֵינוֹ רָאוּי לִהְיוֹת מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל.

1. שִׁעְרוּ עַל פִּי הַמֶּשֶׁל: אֵילוֹ תְּכוּנוֹת יֵשׁ לְאַבִּימֶלֶךְ?

2. לֹו הֵייתֶם הָאֲנָשִׁים בְּשָׁכֶם שֶׁשׁוֹמְעִים אֶת הַמֶּשֶׁל – הָאֵם הֵייתֶם מְשִׁתְּכֹנְעִים שְׂאֲבִימֶלֶךְ אֵינוֹ רָאוּי לְמֶלֶךְ? הַסְבִּירוּ.

כָּתְבוּ בַּמַּחֲבֶרֶת בַּמְּלִים שְׁלָכֶם אֶת הַמֶּשֶׁל "הָעֵצִים שֶׁבִקְשׁוּ לְהַמְלִיךְ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ".
הַעֲזִרוּ בַּתְּרָשִׁים הַזֵּרִימָה.
בִּדְקוּ בַּעֲזָרַת דָּף הַמְּשׁוּב לְשִׁיחַ כָּתוּב (עמ' 223) אֶת הַסְּפּוֹר שֶׁכָּתְבֶתֶם.
שִׁפְרוּ בַּמִּדַּת הַצֶּרֶךְ.

רַב הַפְּעָלִים בַּסְּפּוּר
כְּתוּבִים בְּעֵבֶר, כִּי הֵם מְתָאָרִים
דְּבָרִים שְׁקֵרוֹ – רָצָף אַרְוָעִים
שֶׁהִתְרַחֲשׁוּ בַּסְּפּוּר.

מָה שְׁקוּרָה עֲכָשׁוּ הוּא
הַהוּא, וּמָה שְׁקָרָה אֶתְמוּל
הוּא הָעֵבֶר.

א. מַתִּי קָרָה הַדְּבָר?

1. הַפְּעָלִים שֶׁלִּפְנֵיכֶם מוֹפִיעִים בַּמָּשָׁל בְּזִמְנָן עֵבֶר וּבְזִמְנָן עֵתִיד.

תֵּצֵא	אָמְרוּ	הִלְכוּ	תֹאכַל	חָפְשׁוּ	בָּאוּ
יִסָּכִים	הִגִּיעוּ	קוּוּ			

2. מִיָּנֹו אֶת הַפְּעָלִים בַּטִּבֵּלָה לְפִי הַזִּמְנָן שֶׁלָּהֶם.

עֵבֶר	עֵתִיד
תִּכְרֹו	תִּצֵּי
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

3. רַב הַפְּעָלִים בַּסְּפּוּר הֵם בְּזִמְנָן _____ .

_____ מְדוּעַ?

שם המספר

למספרים בעברית יש צורת זכר וצורת נקבה. בזכר מוסיפים את הסופית ה, לדגמה: שלושה. בנקבה אין סופית, לדגמה: שלוש.

במשל שקראנו מזכרים שלושה שמות של עצים.
ג. לפניכם טבלת שמות המספרים בזכר ובנקבה.
1. קראו את השמות.

מספר	זכר	נקבה
1	אחד	אחת
2	שנים	שתים
3	שלושה	שלוש
4	ארבעה	ארבע
5	חמשה	חמש
6	ששה	שש
7	שבעה	שבע
8	שמונה	שמונה
9	תשעה	תשע
10	עשרה	עשר

על בנות אומרים 'שתי בנות'.
על בנים אומרים 'שני בנים'.

2. כתבו את שם המספר המתאים (העזרו בטבלת שם המספר).

- תאנה (1) אחת (2) שתי תאנים
- ברוז (1) _____ (2) ברוזים
- מלך (1) _____ (2) מלכים
- אריה (1) _____ (2) אריות

1. סַמְנוּ לַאיִזָּה מִיִּן שֵׁיךְ הַשֵּׁם: לְזָכָר אוֹ לְנִקְבָּה?

לְדַגְמָה:

תְּאֵנָה	–	זָכָר	/ נִקְבָּה
מֶלֶךְ	–	זָכָר	/ נִקְבָּה
יַעַר	–	זָכָר	/ נִקְבָּה
פְּרִי	–	זָכָר	/ נִקְבָּה
לְבִיאָה	–	זָכָר	/ נִקְבָּה
פֶּרֶחַ	–	זָכָר	/ נִקְבָּה

כְּשֶׁרוֹצִים לַדַּעַת מָה שֵׁם
הַמְּסַפֵּר הַמִּתְאִים לַמֶּלֶךְ בְּרָבִים
(3 זִיתִים) כְּדֹאֵי לַהֲפֹךְ אֶת
הַמֶּלֶךְ לִיְחִיד (זִית), לְהוֹסִיף
שֵׁם תֹּאֵר (זִית מֵר), לְבַדֵּק אֶת
מִין הַמֶּלֶךְ – זָכָר אוֹ נִקְבָּה
(זָכָר) וּלְבַחֵר אֶת שֵׁם הַמְּסַפֵּר
הַמִּתְאִים (שְׁלוֹשָׁה זִיתִים).

2. כְּתִבוּ אֶת שֵׁם הַמְּסַפֵּר הַמִּתְאִים.

3 _____ יַעֲרוֹת	6 _____ מְלָכִים
4 _____ עֵצִים	8 _____ מְלָכוֹת
7 _____ פִּירוֹת	5 _____ לְבִיאוֹת
8 _____ פְּרָחִים	1 _____ תְּאֵנָה

שִׂימוּ לֵב: יֵשׁ שִׁמוֹת שְׂסִימַת
הָרָבִים אוֹ הָרְבוֹת שֶׁלָּהֶם יוֹצֵאת דִּפּוֹן.
לְמַשָּׁל:
נְמָלָה (נִקְבָּה) – בְּרָבִים: נְמָלִים
אַרְמוֹן (זָכָר) – בְּרָבִים: אַרְמוֹנוֹת

